

Foto: Tihomir Pinter

Ne črnogledo, marveč resno in odgovorno

Izvršni svet ocenjuje, da je, čeprav gibanja v prvih mesecih letos na posameznih področjih niso povsem v skladu z resolucijo, moč z ustreznimi ekonomsko politiko, ukrepi samoupravnih interesnih skupnosti, v združenem delu ter s spremembo ravnanja na vseh ravneh v naslednjih mesecih gospodarska gibanja tako izboljšati, da bi uresničili dogovorjene naloge in cilje v letu 1981, je na zadnji seji slovenske skupščine v uvodnem ekspezu dejal podpredsednik izvršnega sveta Jože Florjančič.

Seja slovenske skupščine v začetku aprila, ki je bila v glavnem posvečena letošnjim gospodarskim gibanjem, bi lahko imela značaj tekočega, rutinskega pregleda, kako uresničujemo resolucijske cilje. Toda zaradi izjemnega položaja, v katerem se je v začetku letošnjega leta znašlo gospodarstvo v republiki, je dejansko dobila precej večji pomen. Delegati so soglasno podprli republiški izvršni svet, da ustrezno ukrepa, saj je predložil vrsto ukrepov, ki resnično obetajo, da bodo pomagali gospodarstvu iz zdajšnje krize. Seveda pa ne bo, kot so poudarili, dovolj samo zavzetost izvršnega sveta, kajti položaj terja, da se vsi resneje in odgovorneje kot doslej lotimo izvajanja sprejete gospodarske politike. S tem seveda niso mišljeni samo tisti, ki neposredno oblikujejo gospodarsko politiko v Sloveniji, marveč tudi vse tako imenovane subjektivne sile, predvsem družbeno politične organizacije.

Da se bo slovensko gospodarstvo v začetku letošnjega leta znašlo v težavah, niti ni bilo tako težko predvideti. V drugi polovici lanskega leta so delovne organizacije močno povečale prodajo na tujem in tako so doobra izčrpale svoje zaloge surovin in reprodukcijskih materialov. Slovenija je že v novembru in decembru uvozila manj teh izdelkov, v začetku letošnjega leta pa se je uvoz še zmanjšal. Tako je v januarju uvozila kar za 33,4 odstotka manj blaga kot v istem mesecu lani; v februarju je bil uvoz celo za 13 odstotkov manjši kot januarja in kar za 45 odstotkov manjši kot februarja lani. Tako je v prvih dveh mesecih letošnjega leta uvozila kar za 39 odstotkov manj kot v istem obdobju lanskega leta.

Mnoge delovne organizacije bi sicer imele dovolj deviz za nakup reprodukcijskih materialov na tujem, vendar pa jih morajo velik del odšteti že za domače blago. Kljub temu tudi oskrba z domačimi surovinami in reprodukcijskimi materiali ni urejena. Mnogo tega izvažamo, in takšen izvoz, kot so ugotovili delegati slovenske skupščine, celo spodbuja. Če pa proizvajalci surovin in reprodukcijskih materialov prodajajo svo-

je izdelke na domačem trgu, hočejo izsiliti čim ugodnejše cene. Zaradi tega se seveda dražijo tudi končni izdelki, konkurenčna sposobnost slovenskega in jugoslovanskega gospodarstva pa se manjša. Visoke cene naših izdelkov v januarju in februarju še niso toliko zavirale izvoza, ker je takrat gospodarstvo izpolnjevalo izvozna naročila iz prejšnjih mesecev, zato pa bo izvoz posledice prave eksplozije cen v začetku leta toliko bolj občutil v prihodnjem obdobju.

Predvsem šepava oskrba z reprodukcijskimi materiali je torej vzrok, da se je v začetku letošnjega leta industrijska proizvodnja celo zmanjšala. Januarja je slovenska industrija izdelala za 0,2 odstotka manj kot v istem mesecu lani, februarja pa že za kar 2,8 odstotka manj. Najbolj je opešala proizvodnja reprodukcijskih materialov, podobno se je zmanjšala proizvodnja življenjskih sredstev in le proizvodnja opreme ni nazadovala. Še bolj pa je usahnil izvoz, kar gre poleg že omenjenih težav pripisati predvsem temu, da so praktično že povsem zvedeneli učinki lanskoletne devalvacije dinarja. V januarju je Slovenija izvozila za 19,6 odstotka manj kot v istem mesecu lani in nasploh manj kot v katerikoli lanskem mesecu; februarja je sicer izvozila za 22 odstotkov več kot mesec poprej, vendar pa še vedno za 18 odstotkov manj kot februarja lani.

Zdi se, da so hotele delovne organizacije v marcu nadoknaditi vse tisto, kar so zamudile v prejšnjih mesecih, predvsem pa si spet napolniti skladišča z reprodukcijskimi materiali. Tako je Slovenija v tem mesecu uvozila kar za 89 odstotkov več kot marca lani, predvsem seveda surovin in reprodukcijskih materialov. Zato je lahko proizvodnja spet zaživela. Marca je slovenska industrija izdelala za 1,5 odstotka več kot v istem mesecu lani, še bolj pa je povečala prodajo na tujem in sicer za 33 odstotkov v primerjavi z lanskim marcem. Kljub temu je trimesečna raven proizvodnje še vedno za 0,1 odstotka nižja od lanske v tem času, izvoz pa je bil do konca marca za 3 odstotke manjši kot v istem času lani. Uvoz je bil v tem obdobju manjši za 15 odstotkov, tako da je letošnji zunanjetrgovinski primanjkljaj za 36,6 odstotka manjši kot lani v tem času.

Marčna gibanja vlivajo upanje, da bo uvoz slovenskega gospodarstva naposled le krenil tako, kot smo si zastavili v resoluciji. Upanje je še toliko bolj opravičeno, ker smo letos še bolj kot lani omejili vse oblike porabe in tako gospodarstvu dali možnost, da spet okrepi svojo reprodukcijsko sposobnost. Že lani je to pomagalo, da se je akumulacija povečala za 68,1 odstotka, njen

delež v dohodku pa se je povečal za dobre tri in pol odstotke. Kljub realno manjšim osebnim dohodkom, se osebna poraba sicer še ni zmanjšala, kar pa je pravzaprav za gospodarstvo dobrodošlo, vendar so zato usahnile druge oblike porabe, zlasti investicijska. V januarju in februarju so bila izplačila za investicije v Sloveniji manjša kot lani v istem času. To sicer pomeni, da delovne organizacije nimajo dovolj denarja za nove naložbe, vendar pa je obenem že čutili tudi vpliv ostrih meril, s katerimi od letos ocenjujemo vsako naložbo.

Če k temu prištejemo še nekaj drugih pozitivnih premikov, na primer v zaposlovanju, posojilni politiki itd., se res zdi, da bi slovensko gospodarstvo lahko polagoma izplavalo iz krize in da je sposobno uresničiti cilje v letošnji resoluciji. Vendar pa nam, žal, za dosledno in odgovorno izvajanje sprejete gospodarske politike, kar terjajo delegati slovenske skupščine, še marsikaj manjka. Očitno je, da ta politika ni slaba oziroma da v teh razmerah niti ne bi mogla biti drugačna; toda za uresničevanje planskih in resolucijskih nalog nista dovolj le doslednost in odgovornost. Potrebni so konkretni ekonomski instrumenti, torej ukrepi, predpisi, dogovori, sporazumi, karkoli že. Prav pri tem pa se ponavadi največkrat zatakne. Z mnogimi ukrepi kasnim, odlašamo se za kompromisne, polovične rešitve ali pa sprejemamo zakone, ki jih ne znamo izvajati v praksi.

Politika cen je eden takšnih primerov. V marcu so se cene sicer nekoliko umirile in so bile za 1,2 odstotka višje kot v februarju, medtem ko so bile cene življenjskih potrebščin višje za 2,8 odstotka. Kljub temu je porast cen v letošnjih prvih treh mesecih izredno visok, saj so bili konec marca industrijski izdelki kar za 19,8 odstotka dražji kot v decembru, življenjske potrebščine pa za 14,4 odstotka. Šele v aprilu smo začeli nekoliko učinkoviteje nadzorovati bohotenje podražitev, vendar pa bo posledice letošnje eksplozije cen čutili še dolgo. Konkurenčna sposobnost gospodarstva se je nedvomno zmanjšala, zaradi dragih izdelkov je že začelo počasi usihati domače povpraševanje, neskladja v delitvi družbenega proizvoda pa so se v gospodarstvu pravzaprav še poglobila. Očitno je zdaj vse skupaj nekako na pol poti, to pa preti, da bodo cene kmalu spet divje poskočile, proizvodnja pa bi se utegnila zmanjšati.

Ni dvoma, da bo treba čimprej urediti tudi pretok deviz, saj takšna nihanja v zunanjetrgovinski menjavi, kakršna smo si privoščili v začetku letošnjega leta, povzročajo samo škodo. Slo-

venski izvršni svet je med ukrepi za poživitev proizvodnje in izvoza predlagal samoupravno, plansko usmerjanje deviz, s čimer bi presegli klasično pojmovanje deviznega trga. Zdi se, da bi bila takšna rešitev za slovenske razmere najbolj ustrezna, vsekakor pa je treba ustrezno krojenje deviz med delovnimi organizacijami organizirati čimprej. Položaj tudi terja, da naposled začnemo izvoz obravnavati selektivno, saj je nevzdržno, da izvažamo surovine in reprodukcijske materiale, medtem ko jih doma primanjkuje. Pri tem bi bilo nedvomno treba odločneje stopiti na prste izsiljevanju dobav s predplačili, devizno soudeležbo itd., saj je očitno, da marsikje ne spoštujejo ustreznega dogovora izvršnih svetov republik in pokrajin.

Skratka, vse, ki oblikujejo gospodarsko politiko v Sloveniji čaka v prihodnjih mesecih še mnogo nalog. Republiški izvršni svet je delegatom skupščine predlagal nekatere ukrepe, ki naj bi se jih sam lotil in ki so jih delegati tudi soglasno podprli; dejstvo je, da ti ukrepi nalagajo veliko dela in odgovornosti tudi drugim, na primer gospodarski zbornici, splošnim združenjem, samim delovnim organizacijam itd. Prav gotovo bo treba budneje kot doslej bdeeti nad tem, kako tudi na teh ravneh svoje naloge izpolnjujejo, saj marsikatero dogovore in obveznosti radi preprosto pozabljamo. Tako je bilo dogovorjeno, da naj bi gospodarska zbornica pripravila metodologijo spremljanja transportnih stroškov v delovnih organizacijah, vendar doslej tega še ni naredila. Podobno usodo je doslej doživel program varčevanja z energijo, podobno je tudi z dogovorom, da naj bi proučili, kako smotrneje razmestiti predstavništva v tujini.

Po letošnji resoluciji naj bi se industrijska proizvodnja v Sloveniji povečala za 2,5, kmetijska proizvodnja pa za 3,5 odstotka. Izvoz blaga naj bi se realno povečal za 8 odstotkov, medtem ko naj bi naši nakupi na tujem ostali približno na lanski ravni. Ti in drugi resolucijski cilji so izredno zahtevni, pri čemer seveda ne gre pozabiti, da prav od letošnjega leta v marsičem zavisi uresničevanje srednjeročnega plana. Slabi gospodarski rezultati v prvih treh mesecih letošnjega leta prav gotovo niso nič kaj spodbudna popotnica, vendar pa ni še nič zamujeno. Zato pa seveda nobena seja slovenske skupščine v tem letu ne bo smela biti zgolj tekoči, rutinski pregled, kako uresničujemo resolucijske cilje, ampak bo morala, tako kot v začetku aprila, imeti večji pomen...

Boris Jež

Zakaj se bojimo višjih osebnih dohodkov in ne sramujemo povprečij

Tema tedna: Kako nagrajujemo dobro delo

Poštni predal 29 18

Mitja Ribičič

Za svobodo vere, zoper kakršenkoli klerikalizem 20

Metod Rotar

Blaga je dovolj, čeprav govorimo o neizkoriščenih zmogljivostih

Aktualen pogovor

Janez Zadnikar

Roman Savnik 21
Portret tedna

Aleš Bebler

Drugič v Moskvi

Odlomki iz spominov

Vrtci v Sloveniji daleč zaostajajo za svetovnimi in jugoslovanskimi prostorskimi normativi

Okrogla miza 22

Mojca Držar-Murko

Taksist v zelenih pumparicah in belih dokolenkah

Bavarska je Bavarska 23

Zarko Stojanović

Ameriška diplomacija začenja grobo revizijo lastnih stališč

Izzivi svetovni skupnosti 24

Ivan Vidic

Vznemirljiva določila nekega zakonskega predloga

Patentna zaščita 25

Janez Pečar

Splet dejanskosti in občutkov

Prestrašenost zaradi kriminala

Lojze Kante

Do kam sme mestna prozaičnost?

Tržaško pismo 26

Božidar Pahor

Več milijard informacij iz bližnjega vesolja

Kako je z varnostnimi ploščami v oboroževalni dirki? 27

Bodo nove objekte najprej gradili na najplodnejši zemlji?

Mariborska industrijska cona

Franc Milošič

Že skoraj pol milijarde ljudi je brez dela

Vzburljive številke 28

Marjan Zlobec

Nekdanja družba ga je zaznamovala z najhujšimi obdolžitvami

Pred 70 leti je umrl Ivan Grohar

Peggy Guggenheim

Umetnost našega stoletja

Spomini 29

Enrico Franceschini

Črni meseci v amerškem mestu

Iz tujega tiska 30

Komisije za vloge in pritožbe so vest družbe

Anketa Dela 32

poštni predal 29

Delo, 20. marca
Razvoj naše varnostne službe

Pri uresničevanju družbene samozasčihte postajajo poleg stalne skrbi za dvig varnostne kulture pri zaposlenih čedalje bolj pomembne različne tehnične rešitve za še boljše zavarovanje družbene lastnine, zlasti proti vplomu in požaru.

Čeprav je delovni človek in občan v prvi vrsti nosilec in porok samozasčihte organiziranosti, hkrati ugotavljamo, da imajo v boju proti kriminalu, požarom in drugim negativnim pojavom čedalje pomembnejšo vlogo različne signalno-varnostne naprave, opozorjevalci na požare, fotoroboti, industrijska televizijska tehnika in drugo.

To je še zlasti pomembno, saj je družbeno premoženje, to je gotovina, skladišča, trgovine, gradbišča itd., razmeroma pogosto še vedno tarča delikvence. Varnostna služba ima poleg dobrih lastnosti tudi svoje temne strani. Za poklic varnostnika je pri nas zmerom manj zanimanja, znani so primeri malomarnega opravljanja službene dolžnosti, pijančevanja ali spanja na delovnem mestu in celo neupravičenih izostankov z dela, pa tudi kraje.

Tako kot v drugih razvitih državah je tudi pri nas čedalje več zanimanja za signalno-varnostno tehniko. V zadnjih letih so zlasti upravljalci družbenih sredstev – SDK in bančne hiše, PTT in podobne institucije, bolj ali manj tehnično zaščitile svoje objekte, trezorje, blagajne in podobno. Skratka tiste, kjer se stekajo ali hranijo večje vsote denarja.

Lanskoletne uvozne omejitve in zaostreni gospodarski pogoji pri razdeljevanju deviznih sredstev pa onemogočajo nadaljnji uvoz signalno-varnostne tehnike, protipožarne opreme, trezorskih vrat, kaset za dnevne in nočne trezorje, avtomobilov za prevoz večjih vsot denarja itd. Res je sicer, da bi lahko že prej razmišljali, kakšne so možnosti za domačo proizvodnjo in dobavo tovrsne tehnike, vendar so nas šele lanskoletni ukrepi, ki veljajo tudi še letos, resno opozorili, da se moramo čimprej dogovoriti, kaj storiti, da zaradi omejenega uvoza ali pomanjkanja deviz ne bo prizadeta varnost družbenega premoženja. Zaradi tega se moramo v celotnem jugoslovanskem prostoru domeniti, kaj na tem področju potrebujemo, kdo bo kaj proizvajal, montiral, imel servise in podobno. To je pomembno tudi zato, ker je v jugoslovanskem prostoru trenutno menda kar preveč proizvajalcev signalno-varnostne tehnike. Nekateri pa pri tem, žal, vidijo samo možnost zaslužka in takšen je tudi njihov oduševski odnos pri dobavi tovrsne tehnike.

Gospodarska zbornica Slovenije je že dala pobudo za boljše koordinacijo in za enoten in sistemski pristop k tovrstnim rešitvam.

Vendar bi ob vseh teh prizadevanjih in sistemskih rešitvah in v skrbi za čim cenejšo in boljše tehnično opremljenost objektov v družbeni lasti večji interes morala pokazati tudi zavarovalnica Triglav oziroma ustrezne skupnosti, kot je to urejeno v nekaterih drugih državah. Žal zavarovalnice ne dajejo dovolj sistemskih rešitev in si ne prizadevajo preveč, da bi bila preventivna dejavnost upravljavcev družbenih sredstev čim večja.

Trenutno smo torej še neorganizirani, zato bi kazalo, da se čimprej resno dogovorimo, kako naprej, namesto da se izgovarjamo, da je nekateri objekti nemogoče tehnično varovati, montirati opozorjevalce za požare, imeti servisno službo zaradi težav, ki nastajajo spričo omejenega uvoza. Vendar to drži le deloma, lažje je namreč potovati v tujino, naročiti tujo opremo kot pa razmišljati o sistemskih rešitvah, ki bi ustrezale ne samo upravljalcem družbenih sredstev v Sloveniji, ampak v celotnem jugoslovanskem prostoru.

Žal pa nekateri proizvajalci vidijo pri izdelovanju signalno-varnostne tehnike zgolj zaslužek. Tako, na primer, sta dva proizvajalca oziroma dobavitelja za signalno-varnostne naprave za tehnično opremo objekta SDK v Sloveniji postavila vsak svojo ceno, ki sta odstopali za 50 odstotkov. Tu ne bi presojali, katera oprema je boljše, za uporabnike je bistveno, da je objekt tehnično zavarovan, da ni lažnih pozivov in da je preprečen nedovoljen vstop tujim osebam.

Podobno je tudi z montažo opozorjevalcev na požar. S takimi napravami opremljeni objekti niso zadosti zavarovani, če pri tem ni zagotovljena tehnična povezava s stalnim dežurnim varnostnikom oziroma dežurno službo poklicne gasilske enote. Pri prenosu oziroma za prenos morebitnega signala ali alarma pa nekateri že vidijo zaslužek in zahtevajo celo po 150.000 din za tehnično povezavo med določenim objektom in stalno gasilsko enoto.

Neupravičeno hočejo zaslužiti tudi nekateri izdelovalci kaset za dnevne in nočne trezorje oziroma za prenos gotovine upravljavcev družbenih sredstev na SDK. V Sloveniji imamo trenutno dva ponudnika za izdelovanje tovrstnih kaset, eden jih ponuja za 820 din, drugi za 1.000 din, medtem ko ponudnik iz SR Hrvatske dobavlja še kvalitetnejše kasete za 400 din.

Nekateri proizvajalci torej niso doumeli vsesplošne družbene akcije, s katero hočejo zagotoviti, da bo družbeno premoženje čim hitreje in čim boljše zavarovano, preprečiti škodo in druge negativnosti, ampak

se vse preveč obnašajo kot trgovci z enim samim interesom, kako čim lažje priti do zaslužka. Če hočemo upoštevati ustavo in druge zakonske obveznosti za zavarovanje družbenega premoženja, moramo biti pri tem bolj realni, varnostno osveščeni, predvsem pa objektivni.

Ivo Brezovnik,
Ljubljana

Delo, 7. februarja
Triglavski park še sporen

V decembrski številki Planinskega vestnika beremo, da si v Zvezni republiki Nemčiji prizadevajo bolj zavarovati alpski prostor pred avtomobilskimi in hitrimi cestami, električnimi vodi, žičnicami, smuškimi tereni, počitniškimi hišami in pred razširjanjem naselij. Vsemogočni kapital hoče iztisniti iz gorskega sveta zmerom več denarja. Odpor posameznikov je bil doslej še vsakokrat str, ker so vplivne skupine in industrijske družbe sodočale pri mnogih sklepih. Njihovo vmešavanje se vleče skozi vse politične ustanove od občin do zveznega parlamenta. Tudi domače prebivalstvo se zavzema za vedno nove projekte, ker jih je tujski promet pripravil tako daleč. Varuhom okolja očitajo, da bi hoteli pustiti prebivalstvo v nedotaknjenih rezervatih brez možnosti za razvoj, zamolčijo pa, da so vse projekte uveljavili z razlastitvami, gospodarskim in moralnim pritiskom.

Tako so sedaj ustanovili »Alpsko varstveno skupnost«, ki si bo prizadevala uresničiti naslednje:

– dosledno bo nastopala proti vsakršnim novim projektom v visokem gorstvu, podprla strogo zaščito posameznih zemljišč in pospeševala netehničarini turizem;

– preprečevala nadaljnje širjenje gorskih naselij, ker vse raziskave potrjujejo, da počitniška naselja pospešujejo odtok domačega prebivalstva, hkrati pa naraščajo cene za najemino in zemljišča; domačinom je treba ponuditi sprejemljive poklice in gospodarske možnosti;

– prepovedala bo gradnjo novih smuških naprav in gozdnih cest, ker je spravilo lesa mogoče gospodarno opraviti tudi s prenosnimi žičnicami;

– omejevala bo gradnjo planinskih hotelov, podpirala odstranjevanje odpadkov v gorah in okolici zavetišč;

– se bojevala proti čedalje večjemu malodušju; tudi v majhnih skupinah je treba biti odločen, vztrajen in optimističen.

Nemško alpsko združenje je pozvalo svoje članstvo in vse, ki jim je pri srcu ohranitev neposkodovane alpske pokrajine, naj svoje dopuste preživijo v odročnih visokogorskih dolinah, saj nočejo preprečevati blaginje gorskega prebivalstva, nasprotujejo pa izgradnji žičnic na zadnjih ledeniških področjih za poletno smuko. V teh priporočilih je na prvem mestu »Počitniško področje Visoke Ture-jugs«, ki leži ob največjih ledenikih in najvišjih vrhovih v vzhodnih Alpah. Tu nameravajo avstrijske dežele Tirolska, Salzburg in Koroška ustanoviti narodni park. Misel na njegovo ustanovitev zori že od leta 1971, po robu pa se postavlja energično in tujsko-prometno gospodarstvo! Tako v tujini!

In pri nas? 20. maja 1981 bodo zbori slovenske skupščine obravnavali predlog Triglavskega narodnega parka in želeli je, da ga sprejmejo. Tako ne bomo več edina republika, ki nima nobenega predela, kjer naj bi bilo zavarovano živalstvo in rastlinstvo, edina, ki nima nobenega naravnega rezervata ali narodnega parka. Tako se bodo le uresničila dolgoletna prizadevanja nekaterih posameznikov in ustanov, da tudi v Sloveniji trajno zavarujemo za nas in bodoče generacije edinstveno področje Julijcev kot naravno dediščino.

Vendar je danes splošno priznano, da ohranitev posameznih vrst in nekaterih delov narave ni dovolj, temveč da je treba nekaj ukreniti, da bi bilo izkoriščanje naravnih bogastev zasnovano na racionalni znanstveni osnovi, ki bi zagotovila obstoj občutljivih mehanizmov, od katerih je odvisno življenje. Z drugimi besedami, gospodarski in družbeni razvoj ter varstvo narave morata biti povezana.

In sistematsko morata biti povezana gospodarski in družbeni razvoj ob narodnem parku tudi za prebivalce območij parka, kar še posebej velja za prebivalce Soške doline. Nočemo jim omejevati razvoja ali jih »konzervirati«, tudi nobenih žrtvovanj ne pričakujemo od njih.

V Delavski enotnosti z dne 2. aprila letos beremo, da si prebivalci Gornjega Posočja in mnogi drugi žele tesnejšo povezavo z osrednjo Slovenijo, ker se kraji praznijo, samevajo in propadajo šole, nekdanje kmetije, počitniški domovi in gostilne. Zavzemajo se za gradnjo predora skozi Julijce, ki bi dokončno združil Gornje Posočje z Gorenjsko in znova prinesel življenje v te edinstvene lepe, a že zapuščene kraje. Pred dvema letoma so poslale tamkajšnje krajevne skupnosti ob podpori turističnega društva Bovec. SZDL Bovec in skupščine občine Tolmin peticijo na 84 naslovov, pa niso prejeli nobenega odgovora!

V Dnevniku z dne 11. aprila letos je objavljen članek »Vrtalni stroji tudi pod Vr-
Nadaljevanje na 31. strani

Tema tedna: Kako nagrajujemo dobro delo

Zakaj se bojimo višjih osebnih dohodkov in ne sramujemo povprečij

Pravilniki o delitvi dohodka so le osnova, najtežje naloge pri nagrajevanju po delu se začno kasneje

Povprečni osebni dohodek delavcev v skupnih službah celjske Cinkarne je nižji od povprečnega osebnega dohodka vseh tozdo. V Gozdnem gospodarstvu Postojna je povprečni osebni dohodek 9917 dinarjev na mesec. Sekač zasluži od 8630 dinarjev pa do 13 tisočakov na mesec. Povprečni osebni dohodek v pisarnah pa je 8000 dinarjev. To sta dva naključno izbrana primera, ki kažeta, da ponekod težko proizvodno delo nagrajujejo bolje od pisarniškega. To je vsekakor dobro. Toda bistvo boljšega vrednotenja proizvodnega dela ni v tem, da delavcu, ki opravlja težko delo, potisne v kuverto nekaj tisočakov več, onemu v pisarni jih pa vzameš. Osnovno je, kako v delovnih organizacijah vrednotijo posamezna dela, in predvsem, kako spravljajo delitev osebnih dohodkov v odvisnost od ustvarjenem dohodkom. O težavah, s katerimi se pri tem srečujejo nekateri delovne organizacije, govori naša tema tedna.

skupnih služb ne bi povečala za 4 odstotke več, kot je bilo skupno povprečje gospodarstva. Januarja je bila 35 odstotkov višja kot v istem mesecu lani.

Vsi podatki o lanskem poslovanju dokazujejo, da so najbolj »disciplinirani« bili osebni dohodki v gospodarstvu, kjer so se zelo dosledno držali dokaj ostrih resolucijskih meja za delitev čistega osebnega dohodka.

Masa izplačanih čistih dohodkov po lanskih zaključnih računih se je zvišala za 25,5 odstotka. Rasla je skoraj za deset odstotkov počasneje od rasti dohodka, čeprav je bilo v zvezi z resolucijami zapisano, da bodo osebni dohodki v večini gospodarstev dejavnosti zaostajali le za pet odstotkov.

V slovenskih delovnih organizacijah so vraščanje osebnih dohodkov dokaj različno uredili, hoteč jih hkrati uskladiti z resolucijskimi zahtevami in zahtevami po

pravičnejšem ter učinkovitejšem nagrajevanju po delu.

Z boljšim delom bi lahko kompenzirali podražitve, če bi imeli material

Manj zaposlenih, skoraj enak materialni proizvod kot leto poprej, pa kar za 45 odstotkov večji celotni prihodek. To so podatki o delu Kartonažne tovarne v letih 1979 in 1980, ki brez vsega tistega, kar so ob tem povedali njeni vodilni delavci, lahko predstavijo to delovno organizacijo v popolnoma napačni luči. Vsaka številka iz njihovega poslovnega poročila ima namreč tudi svojo zgodbo, ozadje, kjer se za vsak zakaj najde odgovor.

Zaposlenih je manj, ker odliva delavcev niso nadomestili z novim zaposlovanjem, ampak z notranjimi prerazporeditvami. Izdelkov so proizvedli skoraj toliko kot leto

poprej, ker več niso mogli narediti, saj niso imeli dovolj surovin, zato pa so spremenili kakovost in zahtevnost.

V znatno višjem celotnem prihodu pa se skriva vse, od višjih nabavnih cen surovin (cena surovine je od 60 do 80 odstotkov cene končnega izdelka), večje vrednosti kvalitetnejših izdelkov pa do inflacije in

Na zvezi sindikatov Jugoslavije smo dobili naslednje podatke: Januarja letos je bila masa osebnih dohodkov v Jugoslaviji v primerjavi z lanskim januarjem večja za 47 odstotkov. Povprečni osebni dohodek decembra lani je znašal 7950 dinarjev. V Crni gori so se osebni dohodki lani povečali za 51 odstotkov (decembrski povprečni osebni dohodek je znašal 7778 dinarjev), na Hrvaškem za 32 odstotkov (povprečni osebni dohodek je bil 9274 dinarjev), v Makedoniji za 43 odstotkov (povprečni OD je znašal 7444 dinarjev), v Sloveniji za 20 odstotkov (OD je bil 1020 dinarjev), v Srbiji (brez pokrajina) za 33 odstotkov (povprečni OD je znašal 8291 dinarjev), na Kosovem niso ugotovili odtoka rasti mase osebnih dohodkov, medtem ko je bil povprečni osebni dohodek lani decembra 7193 dinarjev. V Vojvodini so se osebni dohodki v masi povečali za 26 odstotkov, povprečni osebni dohodek je bil 8198 dinarjev.

devalvacije. Če bi imeli dovolj materiala, pravijo v Kartonažni tovarni, bi lahko boljše izkoristili proizvodne zmogljivosti, dosegli višjo produktivnost in tako deloma kompenzirali višje nabavne cene. Tega pa ne govorijo kar tako. Da je to možno in da so sposobni to narediti, je lani že dokazal eden njihovih devetih tozdo, toz Kartonažna Ljubljana, ki je bil razmeroma dobro preskrbljen z repromaterialom. Drugod pa so imeli težave. Materiala ni bilo,

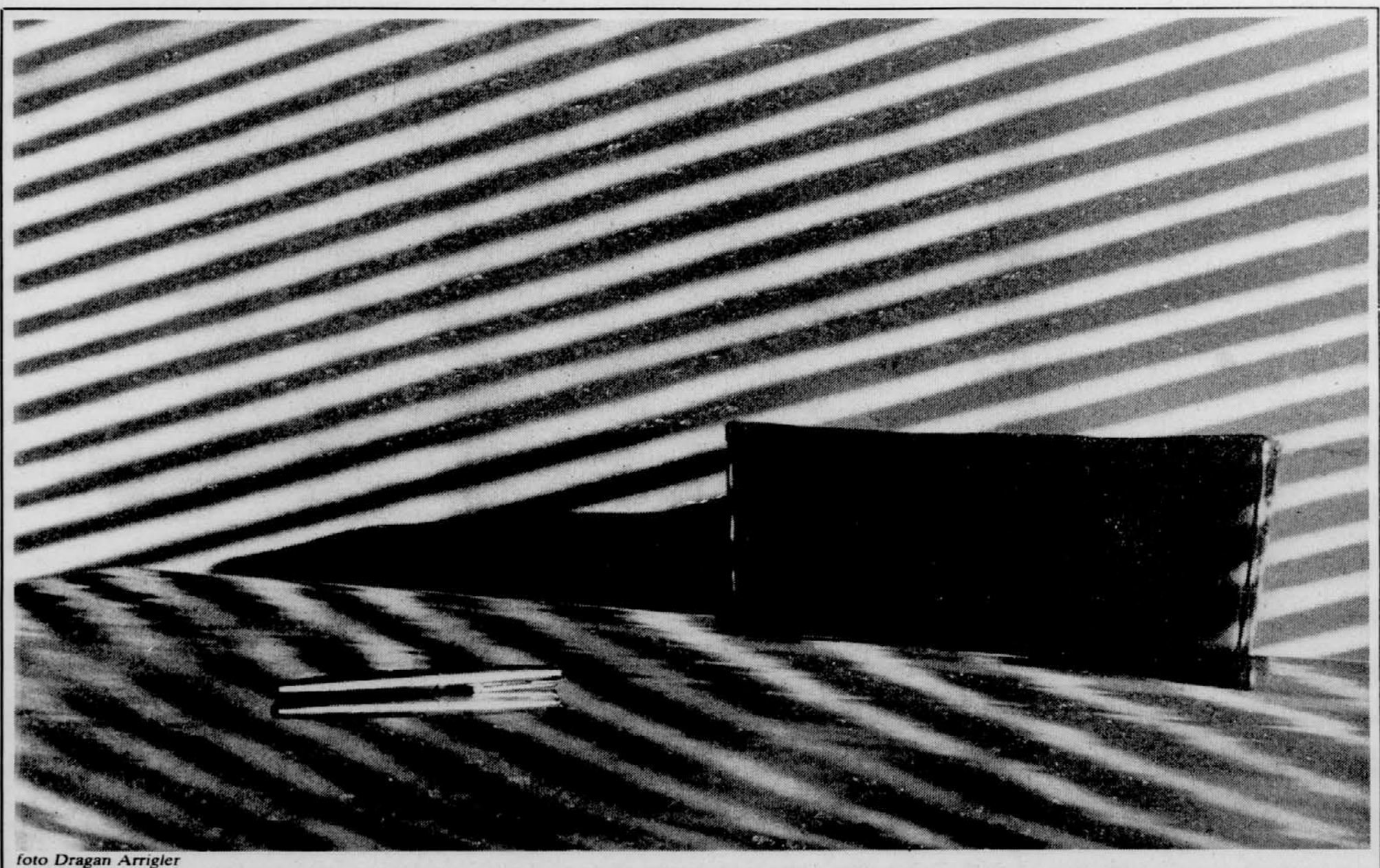

foto Dragan Arrigler

